

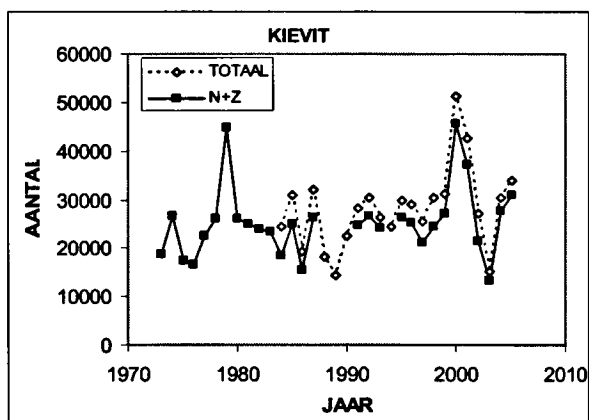
Het voorkomen van de Kievit in de Eempolders

In vorige artikelen is het voorkomen van een aantal weidevogels in de westelijke Eempolders besproken. Tot nu toe is de Kievit nog niet aan de orde geweest. Toch is dit verreweg de talrijkste weidevogel in de polder. Daarom is het zo langzamerhand wel tijd dat hij aan de beurt komt.

Jan Mooij

Figuur 1 geeft het totale aantal getelde Kieviten per jaar. In deze grafiek geeft de getrokken lijn de resultaten voor de oorspronkelijke telgebieden: de Noordpolder te Veld en de Maatpolder (Noord), en de Zuidpolder te Veld (Zuid). Vanaf 1984 is ook de Oostermeent (tegenwoordig op kaarten als De Kampen aangeduid) meegeteld, de stippelijijn geeft het totaal inclusief de Oostermeent.

Deze grafiek geeft meteen een reden waarom de Kievit zo laat wordt beschreven. Op het eerste gezicht gebeurt er eigenlijk heel weinig. Statistische analyse bevestigt dat ook. Het is natuurlijk veel leuker om een verhaal te schrijven met dramatische ontwikkelingen waar je dan een verklaring voor kunt verzinnen. Toch zijn ook bij de Kievit als je goed kijkt wel een paar conclusies te trekken.

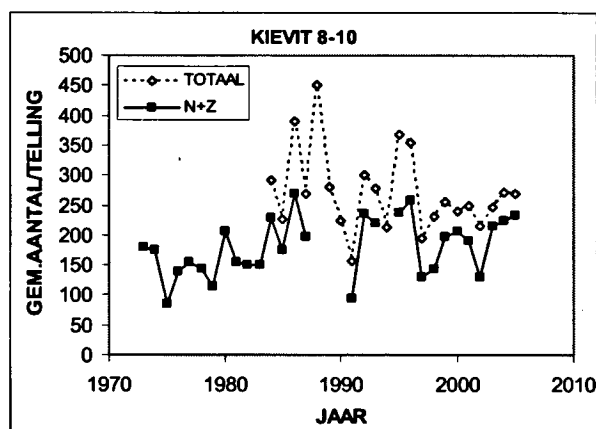

Figuur 1. Totaal aantal getelde Kieviten per jaar. De getrokken lijn geeft de aantallen zonder de Oostermeent, de stippelijijn de totale aantallen.

Als we naar de trektijd van Kieviten kijken blijkt dat alleen de tellingen 8 tot en met 10 bruikbaar zijn om de aantallen broedvogels te schatten. In figuur 2 zien we de gemiddelde aantallen per telling voor deze periode. Voor de oorspronkelijke telgebieden blijken de aantallen gemiddeld met 1% per jaar toe te nemen. Dit resultaat is overigens maar net significant. Voor het totale gebied, inclusief de Oostermeent, is er vanaf 1984 geen significante verandering. De toename blijkt op te treden in het telgebied Noord (de Noordpolder te Veld en de Maatpolder), waar de aantallen met 2% per jaar zijn toegenomen. Die

toename vindt plaats in de jaren tot 1985, daarna lijken de aantallen ongeveer gelijk te blijven. De andere twee telgebieden geven een kleine, niet significante afname. De landinrichting rond 1990 heeft geen invloed op de aantallen. Misschien is de dip in 1991 een gevolg van verstoring door werkzaamheden, maar permanente veranderingen treden niet op.

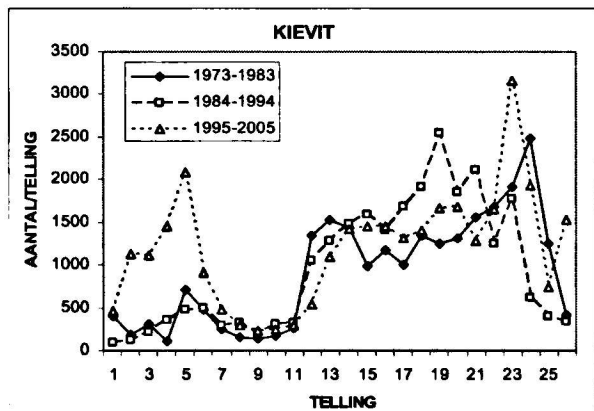
In Nederland is er al lange tijd sprake van een gestadige afname van de aantallen broedparen van de Kievit. In Europa als geheel waren die tot circa 1990 vrijwel constant, maar daarna kelderde de populatie van 1990-2000 met 30%! (Van Beusekom 2007).

Figuur 2. Gemiddeld aantal getelde Kieviten per telling voor de tellingen 8 t/m 10 (broedtijd)

De verdeling van het aantal waargenomen Kieviten over het jaar zien we in figuur 3. Deze figuur laat zien dat deze soort zich heel anders gedraagt dan de andere talrijke weidevogels. De Grutto, de Tureluur en de Scholekster broeden in de Eempolders en vertrekken daarna naar de kust of naar Afrika. De Kievit echter komt na de broedtijd juist naar de Eempolders toe! Over het hele jaar gezien zijn in de broedtijd de aantallen het laagst. Overigens zijn die aantallen nog wel zo hoog dat hij ook in de broedtijd de meest waargenomen weidevogel is. Kieviten blijven in de polders tot december, dan nemen de aantallen sterk af. De laatste jaren wordt de afname in december minder; in het vroege voorjaar zijn er tegenwoordig ook grote aantallen aanwezig. De toename in het voorjaar begint halverwege de

jaren negentig. Deze treedt vooral op in het telgebied Noord (Noordpolder te Veld en Maatpolder) en in mindere mate in de Oostermeent (tegenwoordig vaak de Kampen genoemd).

Figuur 3. Gemiddeld aantal Kieviten per telling voor de drie periodes van elf jaar

Geraadpleegde literatuur

Beusekom, R. van 2007. Kievit kwijnt weg op het Europese land. Vogelnieuws 2007-02: 22

Voor de Grutto, de Scholekster en de Tureluur is in vorige artikelen geprobeerd om iets over het broedsucces te zeggen op grond van de datum waarop de vogels verdwenen. Bij de Kievit gaat dit natuurlijk niet, omdat die juist na het broeden naar de Eempolders komen. Het gaat te ver om uit de toename na het seizoen het succes in andere gebieden af te leiden. Deze najaarsgasten kunnen uit een groot gebied komen. Vanaf juni komen Kieviten uit Duitsland, Oost- Europa en Scandinavië naar Nederland. Het ligt voor de hand dat een deel daarvan de Eempolders aandoet.

Samenvattend kunnen we zeggen dat de Kievit tamelijk constante aantallen heeft als broedvogel, doortrekker of wintergast. Over het broedsucces valt weinig te zeggen, maar de stabiele broedvogelstand maakt aannemelijk dat dit niet echt slecht kan zijn.